

DEONTOLOGISCHE CODE VOOR DE CLB-MEDEWERKER

BEGRIPPENLIJST

Autonomie

Zelfstandigheid, zelfbepaling van de persoon m.b.t. het eigen handelen.

Belang

‘Belang’ verwijst naar ‘waarden’, naar ‘te beschermen rechtsgoed’. Wanneer twee belangen (waarden) tegelijk in het geding zijn, is het ‘hoger belang’ de waarde die hoger staat op de hiërarchische waardenladder. Bijvoorbeeld: een hulpverlener kan in een bepaalde situatie besluiten dat een bepaalde waarde (bijvoorbeeld de eerbiediging van het privé-leven van een minderjarige) van hoger belang (belangrijker) is dan een andere (bijvoorbeeld het informatierecht van de ouders).

Beleid

De verantwoordelijken (van lokaal tot centraal niveau) voor het bestuur van het centrum/de centra in hun geheel.

Beroepsgeheim

De geheimhoudingsplicht over alle tijdens de beroepsuitoefening toevertrouwde gegevens (art. 458 van het Strafwetboek).

Ambtsgeheim: leraars zijn gebonden door het ambtsgeheim, wat inhoudt dat zij discreet moeten omgaan met vertrouwelijke informatie waarvan ze kennis krijgen tijdens de uitoefening van hun ambt. Zij kunnen geen zwijgplicht inroepen tegenover hun hiërarchische oversten (o.a. directie) of collega’s en tegenover ouders, wel tegenover derden (diegenen die niet betrokken zijn bij het opvoedings- of onderwijsgebeuren).

Gedeeld beroepsgeheim: het meedelen van gegevens door iemand die gebonden is door beroepsgeheim, aan iemand anders die zelf ook gebonden is door beroepsgeheim. Het beperkt zich tot het meedelen van relevante informatie aan relevante personen met impliciete of expliciete toestemming van de cliënt.

Spreekplicht: de geheimhouder is verplicht het geheim te doorbreken en is eventueel strafbaar als hij weigert te spreken.

Spreekrecht: de geheimhouder heeft het recht om te spreken en kan niet gesanctioneerd worden voor schending van het beroepsgeheim.

Zwijgplicht: de geheimhouder heeft de plicht om te zwijgen over zaken die hij in het kader van zijn beroepsuitoefening of functie vernomen of vastgesteld heeft.

Zwijgrecht: de geheimhouder kan niet gedwongen worden om de vertrouwensrelatie te doorbreken: hij mag zwijgen en kan daar niet voor gesanctioneerd worden.

CLB-medewerker (m/v)

Elk personeelslid, ongeacht zijn statutaire toestand (vastbenoemd, tijdelijk, stagiair, ...), tewerkgesteld in een CLB en belast met de uitvoering van opdrachten opgelegd door het CLB-decreet.

Dergelijke opdrachten behoren niet tot de taken van het onderhoudspersoneel. Daarom worden ze hier niet beschouwd als CLB-medewerker. Het is wel aangewezen dat het onderhoudspersoneel erop gewezen wordt dat ze discreet moeten omgaan met toevallig vernomen persoonsgegevens.

Cliënt

De minderjarige of meerderjarige persoon in wiens belang de CLB-medewerker handelt en/of die van de CLB-medewerker een product of dienst ontvangt (leerling, ouders, schoolpersoneel).

Deontologie

Van het Griekse 'deon': 'hetgeen nodig is, hetgeen gedaan moet worden', plichtenleer.

Emancipatorisch

Werken aan de versterking van de eigen verantwoordelijkheid van de cliënt en stimuleren van zijn ontwikkeling tot zelfredzaamheid, zelfvertrouwen en zelfsturing met respect voor de identiteit van de cliënt.

Integriteit

Rechtschapenheid, onkreukbaarheid, onomkoopbaarheid. Het ontbreken van discrepantie tussen wat men zegt en wat men doet.

Keuzevrijheid

De mogelijkheid om uit eigen wil, zonder externe of interne dwang, te kiezen tussen mogelijke alternatieven.

Loyaal

Zich trouw, oprecht, zonder achterhoudendheid houden aan aangegane verbintenissen en verplichtingen.

Mistoestanden

Problematische toestanden die zich in tal van gebieden (gezins-, school-, CLB- en maatschappelijke context) kunnen voordoen. Het kan gaan om structurele problemen die hierdoor een permanente negatieve invloed dreigen uit te oefenen op het welzijn van de cliënt. (zie ook 'Signaalfunctie')

Onafhankelijk

De CLB-medewerker stelt in zijn beroepsmatig handelen steeds het belang van de leerling centraal en duidt dit tegenover de eisen of de belangen van anderen met wie of in opdracht van wie hij werkt. Dit moet gelezen worden in samenhang met het begrip 'belang'.

Opnemen van meer dan één functie / rol

Opnemen van meer dan één functie: een CLB-medewerker die tegelijkertijd nog een andere functie (deeltijds) uitoefent, bijvoorbeeld als lid van het hulpopvoedend personeel in een door hem begeleide school, en/of buiten zijn diensturen nog werkzaam is als therapeut, moet vooraf nadenken over de consequenties die deze tweede functie kan hebben voor zijn CLB-werkzaamheden. Het moet voor alle betrokkenen (leerlingen,

ouders, leerkrachten, collega's, derden) duidelijk zijn dat zijn optreden als CLB-medewerker niet interfereert met zijn andere functies.

(De Memorie van Toelichting bij het CLB-decreet stelt hierover het volgende: 'Een bijzondere situatie geldt voor de deeltijdse CLB-medewerkers, die naast hun opdracht in het centrum een deeltijdse opdracht hebben in een school of in een externe dienst waarmee het centrum samenwerkt. Ook over de aanwezigheid van CLB-medewerkers in bestuursorganen of medezeggenschapsorganen van scholen, andere (verwante) diensten, zullen concrete en duidelijke afspraken moeten worden gemaakt en moeten mogelijke interferenties ten allen prijze vermeden worden.')

Opnemen van meer dan één rol: elke mens vervult verschillende 'rollen': vader/moeder, echtgenoot, vriend, buur, hulpverlener, leraar, ... Als CLB-medewerker/hulpverlener kunnen we bijvoorbeeld de rol opnemen van 'deelnemer aan de klassenraad'; ook dan moet er duidelijkheid zijn om te vermijden dat de cliënt dit identificeert met de rol van 'beoordelaar', 'sanctioneerder' of 'punten geven'.

Ouders

De dragers van het ouderlijk gezag zoals gedefinieerd in de omzendbrief multidisciplinair dossier in de centra voor leerlingenbegeleiding.

Relevante gegevens

Gegevens binnen de begeleidings- en hulpverleningsopdracht die beantwoorden aan het criterium 'need to know' veeleer dan aan het criterium 'nice to know'.

Signaalfunctie

Het melden aan beleidsverantwoordelijken dat bepaalde feiten of gebeurtenissen aanleiding kunnen geven tot ongewenste gevolgen. Bijvoorbeeld: de vaststelling van het dragen van te zware boekentassen, wat aanleiding kan geven tot rugklachten.

Verantwoordelijkheid

Zelf aansprakelijk kunnen gesteld worden voor het eigen handelen. Dit veronderstelt 'vrijheid' van handelen.

Vertrouwensrelatie

Relatie die berust op onderling vertrouwen. In de hulpverlening moet de cliënt er o.a. kunnen op vertrouwen dat de gegevens die de hulpverlener verneemt, op een vertrouwelijke manier worden behandeld en niet verder worden verspreid, tenzij in het belang van de cliënt en met diens geïnformeerde toestemming.

Waarden / Normen

Waarden: zijn abstracte begrippen die verwoorden wat men wil nastreven. Zijn vaak begrippen die eindigen op -heid, bijvoorbeeld: goedheid, waarheid, rechtvaardigheid, solidariteit, gelijkheid, ...

Normen: zijn gedragsvoorschriften (geboden en verboden), richtlijnen voor het handelen en dit ter concretisering van waarden. Bijvoorbeeld: de norm 'niet liegen' is een concretisering van de waarde 'waarheid'.

Zelfrealisatie

De ontwikkeling van de eigen groei en zelfstandige ontplooiing in functie van maatschappelijke participatie.